

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾**

z dnia 29 grudnia 2005 r.

w sprawie pełnienia służby przez strażaków Państwowej Straży Pożarnej

(Dz. U. z dnia 30 grudnia 2005 r.)

Na podstawie art. 35 ust. 11 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1230, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) czas trwania dyżuru i wykonywania zadań służbowych w zmianowym rozkładzie czasu służby;
- 2) godziny rozpoczęcia i zakończenia służby;
- 3) okoliczności uzasadniające przedłużenie czasu służby;
- 4) dopuszczalny czas kierowania pojazdem samochodowym;
- 5) udzielanie czasu wolnego od służby;
- 6) właściwość przełożonych do określania harmonogramu służby;
- 7) sposób pełnienia dyżurów domowych i ich wymiar;
- 8) grupy strażaków zwolnionych z pełnienia służby w porze nocnej, niedziele, święta;
- 9) sposób prowadzenia ewidencji czasu służby.

§ 2. 1. W zmianowym rozkładzie czasu służby wykonywanie zadań służbowych i pełnienie dyżuru przez strażaka trwa 24 godziny.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, poza wykonywaniem zadań służbowych związanych z akcją ratowniczą, ćwiczeniami lub utrzymywaniem gotowości operacyjnej, strażak pozostaje w miejscu pełnienia służby w gotowości do podjęcia działań bądź wykonuje inne zadania służbowe. Na wykonanie innych zadań służbowych przeznaczona jest nie więcej niż 12 godzin, w tym nie więcej niż 4 godziny w porze nocnej, to jest pomiędzy godzinami 21⁰⁰ a 7⁰⁰.

3. Wykonywanie zadań służbowych i pełnienie dyżuru w zmianowym rozkładzie czasu służby przez strażaka w danej jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej lub Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej, zwanej dalej "jednostką organizacyjną", może wynosić 12 godzin:

- 1) w przypadkach szczególnie uzasadnionych warunkami służby, po uprzednim uzgodnieniu między kierownikiem jednostki organizacyjnej a działającymi w niej organizacjami związkowymi, a w przypadku ich braku z przedstawicielem strażaków reprezentującym ponad połowę stanu etatowego jednostki;
- 2) na stanowiskach kierowania komend Państwowej Straży Pożarnej;
- 3) w przypadkach, gdy zachodzi konieczność udzielenia strażakowi czasu wolnego od służby, w szczególności w zamian za czas służby przekraczający przeciętną tygodniową normę w okresie rozliczeniowym.

4. Czas wykonywania zadań służbowych i pełnienia dyżuru w wymiarze 12 godzin może być także ustalony indywidualnie na wniosek strażaka, po uprzednim zasięgnięciu opinii zakładowych organizacji związkowych działających w danej jednostce organizacyjnej, a w przypadku ich braku, przedstawiciela strażaków reprezentującego ponad połowę stanu etatowego jednostki, z uwzględnieniem zapewnienia ciągłości służby.

5. Strażacy wykonujący zadania służbowe i pełniący dyżur w tym samym czasie, ustalonym w harmonogramie służby, stanowią zmianę.

6. Do czasu wykonywania zadań służbowych i pełnienia dyżuru nie wlicza się, nie dłuższego niż 30 minut, czasu niezbędnego do bezpośredniego przygotowania się do służby i jej przekazania następnej zmianie, a w szczególności przyjęcia lub zdania dokumentacji z przebiegu służby, sprzętu i wyposażenia.

§ 3. 1. W zmianowym rozkładzie czasu służby rozpoczęcie pełnienia służby trwającej 24 godziny ustala się na godzinę 8⁰⁰, a jej zakończenie na godzinę 8⁰⁰ następnego dnia.

2. W przypadkach uzasadnionych warunkami lokalnymi godzinę rozpoczęcia pełnienia służby oraz jej zakończenia można ustalić odmiennie, jednak jej rozpoczęcie może nastąpić nie wcześniej niż o godzinie 7⁰⁰ i nie później niż o godzinie 8³⁰.

3. Do ustalenia godziny rozpoczęcia służby w przypadku, o którym mowa w ust. 2, właściwy jest:

- 1) komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, w komendzie wojewódzkiej i komendach powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa;
- 2) Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej w pozostałych jednostkach organizacyjnych;
- 3) Szef Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej w jednostkach organizacyjnych Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej.

4. Godziny rozpoczęcia i zakończenia służby w przypadkach, o których mowa w § 2 ust. 3 i 4, ustala kierownik jednostki organizacyjnej.

§ 4. 1. Rozpoczęcie służby w codziennym rozkładzie czasu służby ustala się na godzinę 8¹⁵, a jej zakończenie na godzinę 16¹⁵.

2. W uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w komendzie wojewódzkiej i komendach powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa, a w pozostałych jednostkach organizacyjnych kierownicy tych jednostek, mogą wprowadzić inne godziny rozpoczęcia i zakończenia służby, jeżeli jest to uzasadnione warunkami lokalnymi lub szczególnym charakterem wykonywanych zadań.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach kierownik jednostki organizacyjnej może, na niektórych stanowiskach służbowych, wprowadzić inne godziny rozpoczęcia i zakończenia służby.

§ 5. 1. Strażakowi pełniącemu służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby przysługuje przerwa w trakcie wykonywania zadań służbowych w wymiarze 45 minut.

2. Strażakowi pełniącemu służbę w codziennym rozkładzie czasu służby przysługuje przerwa w trakcie wykonywania zadań służbowych w wymiarze 20 minut.

3. Przerwy, o których mowa w ust. 1 i 2, wlicza się do czasu służby. Godziny rozpoczynania przerw ustala przełożony nadzorujący wykonywanie zadań służbowych. Podczas przerwy strażak pozostaje w gotowości do podjęcia działań.

§ 6. 1. Przedłużenie czasu służby strażaka może uzasadniać konieczność:

- 1) dokończenia rozpoczętych czynności, jeżeli nie mogą zostać przerwane, oraz wykonania czynności niecierpiących zwłoki;
- 2) utrzymania minimalnej obsady osobowej każdej zmiany na poziomie od 50 do 70 % stanu etatowego zmiany.

2. Przedłużenie czasu służby następuje na polecenie przełożonego strażaka. O wydanym poleceniu przełożony strażaka zawiadamia kierownika jednostki organizacyjnej.

3. Łączną wielkość minimalnej obsady osobowej danej zmiany we wszystkich komendach powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa, zapewniającą ciągłość służby, ustala komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej.

4. Wielkość minimalnej obsady osobowej zmiany w komendzie powiatowej (miejskiej) Państwowej Straży Pożarnej ustala komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej w uzgodnieniu z właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej, a w pozostałych jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej - kierownicy tych jednostek, w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej.

5. Przedłużenie czasu służby strażaka ponad 40 godzin tygodniowo, z zastrzeżeniem art. 35 ust. 10 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, zwanej dalej "ustawą", nie może przekroczyć w sześciomiesięcznym okresie rozliczeniowym:

- 1) 8 przypadków trwającego 24 godziny wykonywania zadań służbowych i pełnienia dyżuru, nie więcej jednak niż 2 razy w miesiącu, zgodnie z harmonogramem służby wobec strażaków, o których mowa w § 2 ust. 1;
- 2) 16 przypadków trwającego 12 godzin wykonywania zadań służbowych i pełnienia dyżuru, nie więcej

jednak niż 3 razy w miesiącu, zgodnie z harmonogramem służby wobec strażaków, o których mowa w § 2 ust. 3 pkt 1.

§ 7. 1. Strażak, do którego obowiązków należy kierowanie pojazdem samochodowym, zwany dalej "kierowcą", może prowadzić pojazd do 10 godzin na dobę.

2. Po 6 godzinach nieprzerwanego prowadzenia pojazdu kierowca jest obowiązany wykorzystać przerwę trwającą co najmniej 30 minut, chyba że zaczyna okres wypoczynku dobowego.

3. Przerwa, o której mowa w ust. 2, może być zastąpiona przerwami trwającymi co najmniej 15 minut każda, wykorzystywanymi w okresie prowadzenia pojazdu lub niezwłocznie po tym okresie. Podczas przerw kierowca nie może wykonywać żadnej innej pracy; przerw tych nie wlicza się do dobowego okresu wypoczynku.

4. W przypadku wystąpienia nadzwyczajnych lub niedających się przewidzieć okoliczności, wymagających dojazdu do odpowiedniego miejsca postoju ze względu na bezpieczeństwo osób, pojazdu lub rzeczy, kierowca może przedłużyć czas prowadzenia pojazdu ponad określoną normę i skrócić czas wypoczynku, pod warunkiem że dłuższe prowadzenie pojazdu nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego.

5. Zakres i przyczyny przedłużenia czasu prowadzenia pojazdu kierowca wpisuje do dokumentu rejestrującego czas i przebieg pojazdu.

6. Przepisy ust. 1-5 nie mają zastosowania w przypadkach używania pojazdów podczas prowadzonych akcji ratowniczych.

§ 8. Czasu wolnego od służby udziela kierownik jednostki organizacyjnej.

§ 9. 1. W zmianowym rozkładzie czasu służby w przypadkach, o których mowa w § 2 ust. 1, po zakończeniu służby, strażakowi udziela się co najmniej 48 godzin czasu wolnego od służby, z wyjątkiem okoliczności określonych w art. 35 ust. 9 i 10 ustawy.

2. W zmianowym rozkładzie czasu służby w przypadkach, o których mowa w § 2 ust. 3, po zakończeniu służby, strażakowi udziela się co najmniej 24 godzin czasu wolnego od służby, a jeżeli strażak pełnił służbę co najmniej przez 8 godzin w porze nocnej, o której mowa w § 2 ust. 2, udziela się co najmniej 48 godzin czasu wolnego od służby, z wyjątkiem okoliczności określonych w art. 35 ust. 9 i 10 ustawy.

3. Wymiar należnego czasu wolnego od służby w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, ustala kierownik jednostki organizacyjnej.

§ 10. 1. Czas wolny od służby w zamian za czas służby przekraczający normę określoną w ustawie może być udzielony w okresie bezpośrednio poprzedzającym urlop wypoczynkowy lub po jego ukończeniu.

2. Czas wolny, o którym mowa w ust. 1, strażak jest obowiązany wykorzystać w okresie rozliczeniowym albo do dnia zwolnienia ze służby następującego przed zakończeniem tego okresu, a przełożony uprawniony do mianowania (powołania) ma obowiązek mu to ułatwić.

§ 11. 1. Komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej, w uzgodnieniu z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej, w komendzie wojewódzkiej i komendach powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej na terenie województwa, a Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej w pozostałych jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej, może ustalić dniem wolnym od służby, dla strażaków pełniących służbę w codziennym rozkładzie czasu służby, dzień służby przypadający między dniami wolnymi od służby, pod warunkiem wyznaczenia dniem służby najbliższej soboty. Jeżeli sobota przypada po wolnym od służby piątku lub przed wolnym od służby poniedziałkiem, wyznacza się dniem służby sobotą następną.

2. O ustaleniu dnia wolnego od służby oraz o sobocie wyznaczonej dniem służby należy poinformować strażaków co najmniej z 14-dniowym wyprzedzeniem, w sposób przyjęty w danej jednostce organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej.

3. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej informuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych o ustaleniu dnia wolnego od służby oraz o sobocie wyznaczonej dniem służby w Komendzie Głównej Państwowej Straży Pożarnej. Do informowania ministra przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 12. Właściwym do ustalania harmonogramów służby w danej jednostce organizacyjnej jest kierownik tej jednostki.

§ 13. 1. Kierownik jednostki organizacyjnej może wyznaczyć strażaka do pełnienia dyżuru domowego. Do pełnienia dyżuru domowego nie wyznacza się strażaka bezpośrednio po zakończeniu służby trwającej 24 godziny.

2. W czasie dyżuru domowego strażak przebywa w miejscu zamieszkania lub w innym miejscu uzgodnionym z kierownikiem jednostki organizacyjnej.

3. Strażak pełniący służbę w zmianowym rozkładzie czasu służby może pełnić dyżur domowy nie więcej niż 4 razy w miesiącu, w tym raz w niedzielę lub święto. Czas trwania wszystkich dyżurów w miesiącu nie może przekroczyć łącznie 48 godzin.

4. Strażak pełniący służbę w codziennym rozkładzie czasu służby może pełnić dyżur domowy nie więcej niż 7 dni w miesiącu, w tym najwyżej 2 razy w niedzielę lub święto. Czas trwania wszystkich dyżurów w miesiącu nie może przekroczyć łącznie 88 godzin.

5. Czasu dyżuru domowego nie wlicza się do czasu służby, jeżeli podczas dyżuru strażak nie wykonywał czynności służbowych.

6. Jeżeli strażak wykonywał czynności służbowe w czasie dyżuru domowego, za czas ich wykonywania udziela się w tym samym wymiarze czasu wolnego od służby.

§ 14. Do pełnienia służby w porze nocnej, o której mowa w § 2 ust. 2, w niedziele i w święta nie wyznacza się strażaka:

- 1) kobiety w ciąży;
- 2) kobiety opiekującej się dzieckiem do 4 lat, bez jej zgody;
- 3) będącego jedynym opiekunem dziecka do 8 lat lub osoby wymagającej stałej opieki, bez jego zgody.

§ 15. 1. Dla zmianowego rozkładu czasu służby ustala się co najmniej miesięczne harmonogramy służby w przyjętym okresie rozliczeniowym, określające dni i godziny służby poszczególnych strażaków oraz dni i godziny wolne od służby.

2. Po okresie usprawiedliwionej nieobecności w służbie strażak podejmuje służbę w pierwszym dniu, który jest dla niego planowany jako dzień służby, chyba że kierownik jednostki organizacyjnej zarządzi inaczej.

3. W uzasadnionych przypadkach kierownik jednostki organizacyjnej może zmienić służbę strażakowi na dzień tygodnia, niebędący jego dniem służby, wynikającym z harmonogramu służby.

4. Przyjmuje się dwa okresy rozliczeniowe w roku kalendarzowym:

- 1) 1 stycznia-30 czerwca;
- 2) 1 lipca-31 grudnia.

§ 16. 1. W jednostkach organizacyjnych prowadzi się ewidencję czasu służby strażaków, która obejmuje listy obecności i karty ewidencji czasu służby strażaka. Ewidencję czasu służby udostępnia się do wglądu strażakowi na jego żądanie.

2. Karty ewidencji czasu służby strażaka zakłada się i prowadzi odrębnie dla każdego strażaka. Karty te obejmują informacje o czasie służby pełnionej według obowiązującego strażaka harmonogramu służby oraz pełnionej ponad ustawowy wymiar i otrzymanym z tego tytułu czasie wolnym, informacje o pełnionych dyżurach domowych, a także informacje o urlopach, zwolnieniach od zajęć służbowych, zwolnieniach lekarskich oraz innych usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecnościach w służbie.

3. Obowiązujący strażaków wymiar czasu służby w przyjętym okresie rozliczeniowym, ustalany zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy, oblicza się, mnożąc 40 godzin przez liczbę pełnych tygodni przypadających w okresie rozliczeniowym, a następnie dodając do otrzymanej liczby godzin iloczyn 8 godzin i liczby dni pozostałych do końca okresu rozliczeniowego, przypadających od poniedziałku do piątku.

4. Każde święto występujące w okresie rozliczeniowym i przypadające w innym dniu niż niedziela obniża wymiar czasu służby o 8 godzin.

5. Od wymiaru czasu służby odejmuje się liczbę godzin usprawiedliwionej nieobecności strażaka w służbie w przyjętym okresie rozliczeniowym.

6. Przeciętny tygodniowy czas służby oblicza się, do celów ewidencji, jako średnią podczas okresu

siedmiu dni w przyjętym okresie rozliczeniowym.

§ 17. Rozkład czasu służby strażaka skierowanego na naukę do szkoły Państwowej Straży Pożarnej lub ośrodka szkolenia jest określony regulaminem studiów, programem nauczania lub programem szkolenia.

§ 18. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 1997 r. w sprawie rozkładu czasu służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 82, poz. 530 i Nr 134, poz. 895, z 1998 r. Nr 62, poz. 400 oraz z 1999 r. Nr 16, poz. 152).

§ 19. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2006 r.

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej - sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. Nr 220, poz. 1897).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 59, poz. 516 i Nr 166, poz. 1609, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 100, poz. 836 i Nr 164, poz. 1365.